

O NOSTRE DIEU ET SEIGNEUR AMIABLE
MANNEKE & BUDDING

D. Manneke: Ordre - Hymne Te lucis ante terminum (Petite Hommage à Marin Marais); Deux Préludes pour Orgue; Le Bouquet, concert pour orgue (Hommage à Jan Pzn. Sweelinck); Evocazione; J.Pzn. Sweelinck: Fantasia cromatica SwWV 258; D. Manneke: Quatre Préludes pour orgue; Hymne Te lucis terminum
Gerben Budding, Bätz-/Witte-orgel Grote Kerk Gorinchem
Diamond Line
Speelduur 58' – Prijs € 16,95
Besteladres: bestelmuziek.nu

Daan Manneke is als componist van orgelwerken in een fase gekomen waarin hij terugkeert naar zijn 'muzikale dna': het Geneefse Psalter. In het interview elders in dit nummer vertelt hij hoe groot en allesbepalend voor zijn verdere muzikale ontwikkeling de kennismaking met de melodieën én de teksten van dit Psalter zijn geweest. Met het afscheid nemen van het geloof nam Manneke ook lange tijd afscheid van dit Psalter als bron voor zijn composities. Werd hier met het badwater ook het kind weggegooid? Je zou kunnen zeggen van wel, want na woeste en grensverleggende werken als *Pneoo* en *Organum* keert Manneke terug naar zijn bron, de psalmen. Het grootste deel van zijn leven is Jos van der Kooy de constante factor geweest die Daan Manneke stimuleerde tot het schrijven van zijn orgelwerken. Verrassend genoeg is het nu Gerben Budding, die voor een nieuwe impuls zorgt. Hij voerde in 2017 het werk *Le Bouquet, concert pour orgue* van Manneke uit. Achter deze titel gaat een zestal psalmbewerkingen schuil die opnieuw is geschreven in opdracht van (en opgedragen aan) Jos van der Kooy, maar een uitvoering door Gerben Budding bracht een klik tussen Budding en Manneke teweeg. In de toelichting van de cd lezen we er het volgende over: *Naar aanleiding van dit concert besloten componist en organist het werk uitvoerig door te spreken aan de klaviatuur van het Bätz-Witte orgel*

van de Grote Kerk in Gorinchem, het orgel waar Budding negen jaar organist was en waar hij vergroeid mee raakte. Componist en organist vonden elkaar in de liefde voor het Geneefs Psalter en de fascinatie voor klankkleur.

Manneke gaat voor zijn inspiratie echt terug naar de bron: de Franse berijming van de psalmen die, op instigatie van Calvijn, door Clément Marot werd begonnen en na diens overlijden in 1544 werd voltooid door Théodore de Bèze. En het mag als een cliché klinken, maar het is waar: Daan Manneke laat je opnieuw kennismaken met deze melodieën, die u (net als ik) dacht goed te kennen, maar door zijn bewerkingen echt in een nieuw licht worden gezet. Verwacht vooral geen traditionele bewerking, waarbij de psalmmelodie keurig van het begin tot het einde met uitkomende stem wordt doorgevoerd. Daan Manneke verstopt soms welhaast de melodieën in dichte clusters, dus achterover leunend luisteren en wachten op het feest der herkenning is er niet bij. Maar wie zich ervoor openstelt, wordt meegenomen op een muzikale ontdekkingsreis.

Eduardus Lee

En er is nog meer inspiratie vanuit Frankrijk waar te nemen. De titel van het eerste werk op de cd, *Ordre* (2018), verwijst naar de variatiekunst van Marin Marais. Achter de titel *Ordre* gaat een vijftal variaties schuil over de hymne *Te lucis ante terminum*; de cd besluit

met *Vijf versetten op een avondhymne* (1962), opnieuw vijf variaties over hetzelfde lied. Ruim een halve eeuw tijdsbestek ligt er tussen beide werken, maar bovenal een enorme muzikale ontwikkeling.

Gerben Budding maakte eerder al indruk door in een kort tijdsbestek op niet minder dan negen cd's het volledige orgelwerk van Samuël de Lange jr. vast te leggen, eveneens in Gorinchem. Het Gorcumse orgel mag dan niet eenzelfde reputatie hebben als dat van de Dom in Utrecht of de Lutherse Kerk in Den Haag, maar wat is het een fantastisch instrument! Mysterieus is de Vox Humana van het bovenwerk in gesloten zwelkast in Psalm 116, die een mooie illustratie vormt van wat Daan Manneke 'ver weg-muziek' noemt. Buddings spel heeft een enorme allure en zeggingskracht; bovendien gaat geen uitdaging gaat hem te ver. De zetting van Psalm 122, oorspronkelijk door Daan Manneke als manualiter werk bedoeld, wordt door Gerben Budding pedaliter uitgevoerd tot aan het driestemmige slot aan toe. Het is geen acrobatisch kunstje, maar een weloverwogen beslissing, want de combinatie van de pedaalregisters Bazuin 16, Trombone 8 en Trompet 4 maakt een overweldigende indruk. De uitstekend geschreven toelichting bij deze cd is van de hand van Kees Weggelaar. Tot slot nog enkele woorden over de opnametechniek. Klanktechnisch zijn de orgelcd's in de afgelopen jaren alsmatig beter geworden; matig opgenomen cd's zijn onderhand een hoge uitzondering. Op de site van het label van deze cd, Diamond Line, staat een verhandeling over opnametechniek te lezen die aanvankelijk wat aanmatigend overkomt. Hierin vertelt de oprichter van het label, Steven Wielink, dat hij moeite had met de magere kwaliteit van menige orgelopname en dat hij besloot dat het beter moest kunnen. Het lijkt een prachtig verhaal voor een reclamefolder, maar als je deze opname beluistert moet je tot de conclusie komen dat hij gelijk heeft. Wat hier klankmatig uit de luidsprekers komt is werkelijk een klasse apart; ik kan me niet herinneren ooit een betere orgelopname op cd gehoord te hebben. Het is echt een parel, deze cd, en dat in alle opzichten. Schaf hem aan, luister, ga met Budding en Manneke op avontuur en verwonder u. Deze cd gaat u koesteren.

Lex Gunnink

